

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K.; razglasi in
poslano vrstica po 1 K.;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka, stanj
40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K., za pol
leta 36 K., za četrt leta
18 K., za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K.,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Podpis v Parizu.

V Parizu nas bodo Slovence raz-
črtali. S finančno obremenitvi-
jo, ki nam jo nalože, bo pariški mir
za nas še slabši in krivičnejši, kakor
mir, ki ga diktira antanta Nemški
Avstriji.

Ne bomo raziskovali, kdo je kriv
in skrivljalec, ki se zgodi v Pa-
rizu nad našim narodom. Da ne bo
kapitalistična antanta sklepala miru,
smo vedeli; da bo pa zmožna nad
nami take vnebovpijoče krivice, te-
ga celo slovenski socialisti nismo sa-
njali — da bi Wilsonovim frazam ne
bili nikdar verjeli!

Pomočnike rabelskega dela nad
slovenskim narodom moramo iskati
tudi v lastni delegaciji SHS v Pa-
rizu. Pašić in Trumbić sta skrivaj: to
vemo.

Vse, kar se dogaja na Koroškem,
ta boj za par nemških urgov
ali zelo za Celovec, je le komedija,
aranzirana iz Pariza. Da odvrnemo
naše oči od Trsta, Gorice in — Re-
ke, obračajo našo pozornost na Ko-
roško.

Ko nam obetajo tisti del Koroške,
ki je etnografsko samo naš, so nam
v Parizu ukradli Trst, Gorico in Re-
ko in stegujejo roke za Bohinjem,
Bledom in Jesenicami!

In kaj ostanemo Slovenci brez
Trsta, Gorice, Reke? Obsojeni na
gospodarsko smrt, bomo narod be-
račen, pastirjev; vse sanje o naši
bodočnosti pokopljimo!

Smrtna obsodba se nam piše v
Parizu in mi se veselimo, da imamo
Borovlje in da dobimo Radgono!

Kdor pomaga še nadalje slepiti
slovenski narod, kdor mu sedaj ne
potegne mreže iz oči, da spregleda,
ta ni vreden, da ga je rodila sloven-
ska mati!

Proč z lažjo in prikrivanjem, ho-
čemo resnico, hočemo vedeti vse!

Izdani, prodani in ogoljufani smo!
Slovenski proletarijat bi vsprejel
vsak mir, ki bi se sklenil v Parizu,

če tudi bi zahteval kakšne žrtve od
nas, samo da nas obvaruje bodoče
vojne.

Takega miru pa, kakor nam ga
Pariz diktira, pa slovenski proletari-
jat ne sprejme nikdar!

Kaj napravita Pašić in Trumbić,
je-li podpiseta pariški mir ali ne,
nam je vse eno: mi vemo, da ga bo-
deta podpisala! A slovenski delegat
Zolger, zastopnik našega naroda v
Parizu ne smejo pod tak mir nikdar
postaviti svojih podpisov, vsaj v
imenu slovenskega proletarijata ne!

In najsi bodo posledice kakoršne-
koli!

To našo voljo naj slišita Lju-
bljana in Beograd!

Stisnili smo skupaj zobe sociali-
sti in z meščanskimi strankami smo
sodelovali skozi več kot pol leta v
nadi, da dobimo mir, ki bo za nas
vsprejemljiv in ki nas bo obvaroval
bodoče vojne in narodne smrti. Ve-
mo danes, da je ta žrtve bila zastoj.

Tisti hip, ko podpisuje naša dele-
gacija mir v Parizu, ne sme naših
poverjenikov najti več pri zeleni
mizi v Ljubljani. Pariškega miru ne
bomo priznali in ne soddgovornosti
za podpis nosili!

Če prevzamemo meščanske stranke
za to odgovornost, je to njihova
zadeva, narod jih bo proklel.

Mi socialisti bomo pa stopili na
pot tistih milijonov proletarcev ce-
lega sveta, ki najdejo danes svojega
največjega sovražnika v Parizu, v
antanti. Po tej poti bomo šli, da po-
magamo izvoziti zmago proletari-
jatu, da poderemo kapitalistično
družbo, ki pije srčno kri narodov in
človeštva.

Slovenski delovni človek, prole-
tarec, premeri svojo pot, obrni oči
tja na vzhod, od koder pride smrt
Parizu in pripravljaj se za oni veliki
dan!

N. N.

»Toda poreznikov ni!« Jaz pa
vidim po Beogradu, Zemunu, Zagre-
bu, Ljubljani dosti mladih fantov v
lepih uniformah, ki se izprehajajo,
kradejo Bogu čas in zapravljajo
kraljevski denar; je bi nagnal v
davčne urade in bi delal! A če pri-
de sodrug poslanec Korač in pred-
laga: »Demobilizirajmo!« se pa pro-
ide preko tega na dnevi red. To je
kardinalna napaka naše vlade in na-
šega narodnega predstavništva, da
se ne bavimo nikdar s temi temelj-
nimi vprašanji naše uprave. Nam
manjka uradnikov — naši fantje se
pa izprehajajo in odvajajo od dela,
od pozitivnega, drobnega dela, ki je
neobhodno potrebno za življenje.

Gospod finančni minister nam je
povedal, koliko bo imela država
stroškov. Sedaj pa nastane vpra-
šanje, odkod bomo dobili dohodek.
Če hočemo davke pobirati, moramo
imeti urade, seveda tako urejene
urade, kakor to zahteva moderna
država. Če ni uradnikov, jih mora-
mo dobiti; samo poiskati jih je treba
tam, kjer so.

Vprašanje državnih monopolov:
tobaka, soli in carine nam kaže dra-
stično, kako se ne sme delati. Člo-
vek bi pričakoval od finančnega mi-
nistra, da bo po 7 mesecih stopil
pred nas s finančnim načrtom in
nam rekel: finančni položaj naše drž-
ave je tak in tak, jaz sem mnenja,
da se bo prišlo do finančnega ravo-
vesja tako-le in tako-le. Toda od
njega smo dobili samo par prav ko-
milčnih stvari — oprostite neparla-
mentarni izraz! Toda človek se ne
more vzdrževati smeja, če vidi to-
le. Finančni minister je izdal vabilo
na podpisovanje državnega posojila
v znesku 200 milijonov kron in 20
milijonov dinarjev. In tu beremo v
»Glasu Naroda«, organu demokratske
stranke, vabilo finančnega mini-
strstva na subskripcijo: Podpisujte
4%ne državne bone, ker s tem ne
koristite samo državi, ampak še bolj
samim sebi. Da podpisovalci držav-
nega posojila res koristijo samim
sebi, se prepričamo, če bomo
dalje — gospod predsednik naj mi
dovoli, da preberem samo par krat-
kih stavkov — (bere):

»Kdor posodi državi 100 kron,
dobi po 6 mesecih zato 5 dinarjev
povrhu.« Glej »Glas Naroda« razglas
fin. min.

Kdor torej posodi državi 100 raz-
trganih avstrijskih kron, ki veljajo v
inozemstvu samo 18% svoje navi-
dezne vrednosti, dobi ob priliki po-
vrčila še 5 poštenih dinarjev po-
vrhu! Jaz ne vem, kako naj to ime-
nujem. Kje je dobil gospod finančni
minister dovoljenje za tako transak-
cijo? 30% obresti za 100 kron, ali
ni to nekaj nečuvnega!

Interesantno je še to-le, ki kaže
vso naivnost gospodov v finančnem

ministrstvu. V istem času, ko razpiše
finančno ministrstvo državno poso-
jilo, napove tudi davek na vojne do-
bičke. To se pravi z drugimi besed-
dami: Vojni dobičkarji, če hočete,
da vas ne bomo preveč obdavčili,
ne podpisite državnega posojila,
ampak skrijte denar!

Ker sem že pri davku na vojne
dobičke, naj omenim še to-le. Da je
davek potreben in pravičen, o tem
ni izgubljeni besed. Žalostno je pa
to, da je bil načrt za ta davek pred-
ložen finančnemu odseku že pred
3 tedni, a ga finančni odsek še ved-
no ni pregledal in načrt še sedaj ni
prišel v zbornico. Tako važen pred-
log — pa stvar ne more priti v tek!
Finančni minister bi moral tu storiti
svojo dolžnost.

Finančni minister je predložil
tudi načrt za davek na samce. Go-
spodje, precej dovtipov se je že na-
pravilo na račun tega davka. Stvar
ni prav nič duhovita in narodno
predstavništvo predloge v sedanjih
obliki nedvomno tudi ne bo sprejelo.

Naš finančni minister nima nika-
kega finančnega načrta. V celem fi-
nančnem zakonu ne dobite finanč-
nega programa. Jaz se ne bom spu-
ščal v meritum in podrobnosti, ker
sem rekel, da je vprašanje tako ve-
likanskega kredita samo vprašanje
zaupanja in nič drugega. Jaz tega
zaupanja nimam in ga ne morem
imeti.

Zanimivo bi bilo primerjati delo
našega parlamenta z delom parla-
mentov drugih držav. Veliko o tem
sicer ne vemo, ker smo hermetično
zaprti proti inozemstvu vsled stra-
hu pred — boljševeki, da bi nas ne
okužili, a sementerja prodere vendar
k nam kaka vest o tem, s kakimi
važnimi predlogi se peča parla-
ment Nemške Avstrije, s kako veli-
kimi projekti se bavi parlament če-
ške republike; slično čujemo tudi iz
drugih držav. Povsod se stavijo
predlogi, ki merijo na to, da bi se
domovina konsolidirala in preure-
dila duhu časa primerno.

Gospodje, pojdimo dalje! Poleg
davkov, poleg dohodkov iz mono-
polov in sploh dohodkov, ki spadajo
pod resort finančnega ministra,
imamo še nekaj produktivnih gran
(strok), glede katerih moramo za-
htevati, da se povzdignejo, že za-
radi dohodkov, ki jih dajejo državi.
Imamo n. pr. saobračaja (železniški
promet) in pošto. Če govorim o že-
lezniškem prometu, me vedno boli
srce. To je eno najbolj perečih vpra-
šanj naše železnice kaj nesejo? Koliko
ima država od železnice več
dohodkov kakor stroškov? Upam
se trditi, da so naše železnice go-
tovo pasivne. In zakaj? Gospodje,
če bodo naše železnice morale pla-
čati komitentom (oddajalcem po-
sijatev) vso škodo, ne vem, ali ne

pridejo v konkurz, kajti toliko se
pokrade in izgubi. Če se bo vse to
iztožilo, res ne vem, kam pridemo s
tem žalostnim poglavjem.

Gospodje! Kadar je treba gle-
dati na to, da bo kako podjetje ne-
slo, je treba tudi podjetje urediti ta-
ko, da bo moglo nesti; treba je in-
vestirati potrebne zneske in urediti
ves promet temu primerno. Kaj se
stori pri nas v tem oziru?

Že slišim ugovor: »Premoga ni!«
Povedal sem že, da ga je dovolj.
»Železniški vagoni ni!« Tudi va-
goni so. Treba je le energične roke,
treba je priti v izkizmeta, vun iz
»bo že kako« — In premog bo prišel
od tam, kjer je; vsaj ima Bosna 10
premogovnikov, Hrvaška 10, pri nas
v Sloveniji se koplje premog; tudi
delavcev je dovolj; zakaj se ne
koplje črni diamant? Treba je samo
krepke roke, a naša vlada je nima,
ker stoji na stališču prokletega ori-
entskega kizmeta.

Da v ministrstvu za promet ni
energije, se vidi že pri železniških
vozovnicah. Državni poslanci ima-
mo pravico potovati povsod brez-
plačno. Pa pokažete v vagonu iz-
prevodniku nakaznico za brezplač-
no vožnjo, a izprevodnik pravi: »To
mene nič ne briga!« Nazadnje te še
kaznujejo, ker nisi kupil vozovnice.
To sem izkusil na lastni osebi. Kdo
se pri železnici drži predpisov, ki
mu jih daje nadrejena oblast?

Pravtako je na južni železnici.
Ta vozi tudi po našem teritoriju.
Nemški poslanci na Dunaju imajo za
bagatelo 200 kron celo leto prostu
vožnjo po južni železnici, mi pa še
tega ne moremo izposlovati. Avto-
riteta železniškega ministrstva trpi
vsled tega, ker tam ni dovolj ener-
gije. Južna železnica, ki je privatno
podjetje, je zahtevala brzojavno, da
se zvišajo tarife za 200%. Vlada ji
je ugodila, ne da bi bila vprašala
poslance, tako da stane danes vo-
žnja I. razreda iz Ljubljane v Za-
greb 141 K, dočim je veljala poprej
20 K. V Jugoslaviji se je torej zvi-
šala vožnja po južni železnici za
200%, v Nemški Avstriji pa samo v
I. razredu za 100%, v II. razredu za
75%, v III. razredu za 60%. Vsak
človek mora že reči, da je v Nemški
Avstriji cenejšje, v Jugoslaviji je pa
svobodna trgovina in svobodno od-
ranje. To ne sme biti. Tako postop-
anje zahteva obsodbo, ne pa za-
upanja. Ali pa železniški most v
Beograd! Strašno poglavje!

Če se ozremo na pošto, brzojav,
in telefon, pridemo zopet do prava-
tako žalostnega poglavja, kakor je
poglavje o železniškem prometu. Iz
Beograda pride pismo v Ljubljano
večkrat šele v 8 do 12 dneh. Go-
spodje, mi naj bomo ena duša in eno
telo! Slovenski poslanci naj bomo
v tesni zvezi z domov — na —

Socialni demokrati in državni proračun.

Govor sodruga Antona Kristana v begradskem narodnem predstav-
ništvu dne 28. maja.

(Konec.)

Kaj se dela?

Najvažnejši resort je finančni re-
sort; finančni minister je eden iz-
med najvažnejših ministrov. Če ga
vprašamo: »Priatelj, kako pa je s
tvojim gospodarstvom?« pravi go-
spod finančni minister: »Gospodje,
tako-le je: Slovenija redno plačuje
davke, je navajena na to; Bosna in
Hercegovina tudi še tako nekako;
hrvaška bolj slabo; Slavonija, ki je
največ nagrabila, uganja pasivno

resistenco; v Bački in Banatu je pa
težko, ker tam še poreznikov
(davčnih uradnikov) nimamo; glede
Srbije in Makedonije se ni čuditi da
ne gre; umevno je, da tam še ni
mogoče davkov pobirati.

Toda, gospodje, če pobiranje
davkov ne gre, je to za finančnega
ministra precej velik signum pau-
peritatis, precej veliko znamenje ne-
dela, kajti jaz bi rad videl, kateri
uradnik mi ne bo delal, če imam av-
toriteto države!

LISTEK.

Av gust Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht,
(Dolge.)

Morebiti, če bi bila moja, — moja žena? .. Ne!
Prvič, takšne brezbožne misli niti pojmi-
ti ne smem. In potem, z mano poročena, bi ne
bila več soproga tega moža, mati tega
otroka, gospodinja tega doma. Tako, kot je
bila, in nič drugače!

Ali je bilo to vsled resnih spominov, ki so
me vezali na to hišo, ali so bili instinkti nižjega
razreda, ki so obdčovali višje plemo, čisto kri
(čustvo, ki bi ponehalo tedaj, ko bi ne stala več
tako visoko)? Vedno je nalikovalo oboževanje,
ki sem je občutil do te ženske, v vseh točkah
vezi, od katere sem se baš oprostil. Hotel sem
oboževati, žrtvovati se, trpeti, ne da bi smel
upati, da dosežem kdaj kaj drugega kot užitek
oboževanja, žrtvovanja in trpljenja.

Najel sem se za njenega angelja — varuha
Hotel sem čuvati nad njo, da bi je sila moje lju-
bezni ne strgala s sabo. Skrbno sem se ogibal,
biti sam z njo, da bi se ne splazilo med naju
obehni zaupnosti, ki bi soprogo lahko ško-
dovala.

Ta dan pa pred njenim odpotovanjem, ko
sem jo opazil v grmovju, je bila sama. Izme-

njala sva nekaj brezpomembnih besed. Hipoma
pa je postala moja vznemirjenost tako silna, da
se je očitovala. Ko sem jo opazoval z žarkimi
pogledi, sem videl, kako se dviga v nji potreba,
da bi se mi zaupala. Delala mi je, da že čuti,
kako jo bo bolela — četudi kratka — ločitev od
njene ličrke in njenega moža. Zelo me je pro-
sila, naj jima posvetim svoj prosti čas in naj
tudi nanjo ne pozabim, ona pa da se hoče po-
brigrati za moje ogrožane interese pri moji
mladi Finki.

— Zelo jo ljubite, iz vsega srca, kajne? Je
vprašala in se zagledala vame z dolgim in
ostrim pogledom.

— Vprašujete? sem odvrnil in čutil težo te
mučne laži.

In Lil sem v tem trenutku prepričan, da je
ta moja pomladnja ljubezen bila samo fantazija,
kaprica, za kratak čas.

Iz bojazni, omadeževati jo s svojo tako-
zvano ljubeznijo, v strahu, da bi jo proti lastni
volji zapletel v mreže svojih čustev, v nameri,
da jo obvarujem pred samim seboj, sem preki-
nil ta opasni pogovor in povprašal po baronu
Namrdnuša se je in je čisto pravilno tolažila
mojo čudno skrb. Morda se je tudi — kot su-
mim zdaj — veselila nad tem, da sem bil zme-
den spričo njene poražujoče lepote. Morda
tudi da je v tem trenutku začutila strašno ča-
rovno moč, ki jo ima nad tem Jožefom, čigar
hladnoča je bila samo navidezna, čigar devi-
stvo prisiljeno.

— Dolgočasite se z menoj, je odgovorila.
Pozovem ojačanje.

In z jasnim glasom je zaklicala svojega so-
proga, ki je ostal v svoji sobi v prvem nad-
stropju.

Okno se je odprlo, baron je pokazal svoj
prijazno lice in naju pozdravil z odkritim smeh-
ljajem. Kmalu je došel na vrt. Ko je stal pred
nama, v svoji lepi uniformi kraljeve garde, je
izgledal sijajno. Njegova temnosinja paradna
suknja je bila vezena s srebrom in imeno žido:
njegov možki, krepko razviti stas je tvoril do-
stojen par alabastersko beli postavi, ki sem jo
občudoval na njegovi strani. Bila sta v istini
redki par: prednosti enega so služile v to, da
povzdignejo prednosti drugega. Pogled na nju
je bil resničen umetniški užitek, očarajoč
prizor.

Po obedu mi je baron stavil predlog, da po-
spremiva drug večer baronico del pota na
parkniku; pri zadnji carinarnici izstopiva. Ta
predlog, ki sem se ga podvzidal sprejeti, je ba-
ronico očividno obveselil; v lepi letni noči bo
s parknikovega krova uživala razgled na štok
holmsko morje otokov.

Naslednjega dne, ob desetih zvečer, smo
vsi trije zbrani na parkniku. Noč je jasna, nebo
oranžno-rmenno, morje sinje in poko'no. Z go-
zdovi zarasla obrežja potujejo mimo, v tisti
razsvetljavi, ki je napol dan in napol noč in de-
na gledalca dvojni vtis: solčnega vzhoda in
zahoda.

Po polnoči jame naša navdušenost neko-
liko popuščati, ki se je dozdaj n prestano oživ-
ljala na novih razgledih, iz katerih so vstajali
spomini. Krepko se borimo s spancem, ki se
nas hoče lotovati. Obrazi so bledi, ko napači
dan, in mi vzdihujemo v jutranjem vetru. Na-
nadna občutljivost se nas poloti; priznavamo
si večno prijateljstvo; usoda nas je privedla
vkup in že se javlja usodna vez, da nas zveže.
Ker sem vsled mrzličnih na, dov nežnega
zdravja, izgledam slabo. Kot z bolnim detetom
ravnajo z mano. Baronica me je odela v svoj
pléd; izbrala mi je prostor, kamor sem moral
sesti; ponudila mi je kozarec svojega madeira;
govorila mi kot nežna mati. Vse sem ji dovolil.
Pomanjkanje spanja me je uničilo; srce, ki sem
menil da je zaprto, se odpira; ne valjen te žen-
ske nežnosti, kole »krivostni polni edinole nra-
terinska ženska, prekipavam spoštovanja pol-
nega češčenja, in moji možgani, razdraženi od
brezsenosti, fantazirajo v poetičnih sanjah.

Vse nerotne sanje te izgubljene noči se
utelesujejo v meglovite, mistične, zno — po-
stave; ves pripovedni dar zatirga ta nta se
izliva v lahni vizuali. Brez prestanka govo-
rim, celo uro, črpajoč navdahnjenje iz dvoje
parov oči, ki zró vame neumorno. Čutim,
kako izgoreva moje trilo telo v neprestem
ognju, misli in čut moje telesne zavesti se po-
goma izgublja.

(Dolge prih.)

teče 16 do 20 dni, preden dobijo odgovor iz Ljubljane!

Brzjavka rabi v Slovenijo dostikrat 5 dni. Kar se tiče telefona, ni vredno o tem govoriti; vsaj more kdo samo uradno kaj poročati. V Beogradu nam je vsako delo nemogoče vsled žalostnega položaja, v katerem se nahaja naša pošta, naš brzjav in telefon.

In vendar bi bilo tu tako lahko pomagano! Stvar je tako jasna in preprosta, samo prijeti je treba. Vsak dan vozi orient-ekspres iz Ljubljane v Zemun in obratno. Če bi pošta dala enega uradnika na vlak, ter mu izročila ambulantno pošto, bi dobivali vsak dan pošto iz Ljubljane. — (Predsednik dr. Drag. Pavlovič: Gospodine poslanci, opozarjam Vas, da imate samo još 15 minuta vremena.) — Pripravil sem se, da govorim točno po poslovniku in bom pravočasno končal.

Naša slovenska vlada je z ozirom na to, da je tako težko občevariti z Beogradom, uredila lastno kurirsko službo. To stane vsak mesec 20.000 kron. Ta kurirska služba pomaga samo uradom deželne vlade za Slovenijo, da lažje občeje z Beogradom; kaj je z Zagrebom, kaj s kotarskimi predstojništvii, z velikimi županii? Vsi ti rabijo hitrejšo zvezo z Beogradom. Ali bi ne bilo boljše in cenejše, če bi se napravila poštna zveza potom orient-ekspresa? Potem bi bile vse pokrajine čisto drugače pritegnjene k Beogradu, nego so sedaj. Da na njihamo boljše prometnih razmer, temu je krivo stališče naše vlade: »Bo že kako! Vsaj je vseeno, če rabi pismo 3 ali 20 dni.« Tako ne sme iti dalje.

Rekli boste, gospodje: »Res nam sicer nič ne nese pošta, ki bi lahko nesla; nič nam ne donaja brzjav, ki bi lahko donajala; nikakih dohodkov nimamo iz telefona (konstatiram samo to, da so v moderni državi pošta, brzjav in telefon veliki viri dohodkov), a kaj to nam? Mi imamo šume in ruče, pri nas se koplje zlato, mi imamo baker, najlepši v celi Evropi!«

Istina je to, gospodje. Toda poglavju o gospodarstvu z našimi sumami in rudniki je tako, da je boljše, da o njem molčim. To je jasno dokazano, da nam naše šume in naši rudniki ne donajajo tega, kar bi lahko donajali, ker se ne upravlja tako, kakor bi se morali. Navedel bi lahko mnogo slučajev, a se danes ne spušcam v to. V kratkem se mi bo že nudila prilika, da izpregovorim obširneje o tej stvari.

Marsikdo bo rekel: »Kaj je nam tega treba? Mi imamo vojni plen. Mi imamo veliko blaga v Šlepih; novca in pare bo to doneslo.«

O vojnem plenu sem že govoril; treba bo, da vzame enkrat zbornica to vprašanje posebe v pretes in zahteva odgovor na vprašanje, kaj je bilo v vojnem plenu, kaj se je prodalo, koliko se je pokradilo, koliko pokvarilo. Treba bo, da dobimo enkrat obračun o vsem demobilizacijskem blagu. Cisto navadna poslanska dolžnost je, da boste zahtevali natančni obračun, ker v vsaki dobro urejeni državi se poroča parlamentu o takih važnih računih; samo taki parlamenti tega ne zahtevajo, kjer zahtevajo ministri, pri vsaki važnejši stvari prehod na dnevni red.

O vojni odškodnini ne bom govoril. To je poglavje zase. V zadnjih dveh župnih sejah smo razpravljali dolgo o tem brez pozitivnega rezultata.

Brzjavne vesti.

Jugoslavija.

Stavka realcev v Šibeniku.

LDU. Šibenik, 2. (DDU.) Tukajšnji realci še vedno stavkajo, ker nočejo poslušati predavanj italijanskih profesorjev. — Pred nekoliko dnevi so brez povišanja zaprli dihovnika Piana in še nekoga iz Zlosela. — V mestu vodijo karabinjerji preiskavo, ker je bil italijanski vojak najden v morju. Italijani so osumili brate dekleta, s katerim je blubinkal.

Po svetu.

Kaka bo mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

LDU. Lyon, 3. (Brezžično.) Iz vsebine mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo so do sedaj znane nastopne podrobnosti: Avstrija ne bo smela vzdrževati nikakega zrakovplovstva v vojne namene. Letala za vojniški državi imajo popolno svobodo kretanja in pristajanja na ozemlju Nemške Avstrije. Ta določba velja do 1. januarja 1923. Odredbe glede postopanja z vojnimi ujetniki, glede varstva vojaških grobov in glede sankcij so popolnoma enake onim v mirovni pogodbi z Nemčijo.

Od kod denar.

Kakor nam kaže finančni proračun, rabimo, kot rečeno, za prihodnje tri mesece približno eno milijardo kron. Odkod naj dobi država ta denar? Dobiti ga ne more drugače nego s posojili. Apelirati moramo na narod, ki naj nam posodi. Vprašam pa vas: Ali najdete v narodu potrebo ni odmev, ali najdete v narodno oporo, če se tako gospodari, če se tako vlada? Jaz se prav nič ne čudim, če državljani zapro denarnice in rečejo: Taki vladi denarja ne damo! Vlada mora pokazati, da stoji na višini, da je vlada dela, ne pa vlada kizmeta in orientala. (Poslanec Ribnikar: »Socialisti v Nemški Avstriji so govorili drugače o državnem posojilu.«) Kako so govorili socialisti v Nemški Avstriji, me nič ne briga, prijatelj Ribnikar! Jaz sem socialist v Jugoslaviji, ne v Nemški Avstriji.

Gospodje! Po mojem mnenju je velika napaka, da je vlada koalicijska, ker je s tem vezana velika večina zbornice, da ne sme delati ovir svojim ministrom, reprezentantom svojega kluba, in da si gospodje poslanci vežejo jezike ter ne govorijo, kadar bi jih dolžnost klicala.

Opozicije treba!

Jaz vidim vse nedelo tega narodnega predstavništva v tem, da je to taka mirna, tiha voda. Vi veste, da ribniki, ki ne dero, gnijo in voda smrdi. Le ona voda je bistra, le ona se dobro pije, studenčnica, ki dere, kjer prihaja voda vedno nova. Takrat bo bolj v narodnem predstavništvu, ko bomo imeli vlado, ki ji bomo zaupali, ki bo vladala v prepričanju, da se bo njeno delo in nedelo kritiziralo z vsjo oostrostjo, stvarnostjo in dobrohotnostjo, kakor zasluži vlada, ki dela, ne pa zahteva »prehodov na dnevni red«.

Preveč ministrov!

Žalostno je tudi to, da je naš ministrski svet, ki je pravzaprav nam v celoti odgovoren, tako velik, da ne pride nikdar do takih dejanj, ki jih je treba. Naših 20 ministrov je prevelik aparat. Ena izmed prvih stvari, ki jih bo treba napraviti, bo ta, da se število ministrov zmanjša vsaj na 12 in da se odpravijo resorti, ki samo mešajo kompetenco. Rekonstrukcija kabineta bo morala biti takaka, da se bodo ministrske stolice uredile primerno duhu časa. Preurediti se mora tako, da bo dobil parlament odrejen pravec, da bomo vedeli, ali gnanja nazadnjaško ali napredno politiko. Danes vidimo v vladi zastopnike svetovnega nazora desnice in zastopnike svetovnega nazora levice, torej nekaj takega, kar ne gre skupaj. Ob takih razmerah v ministrskem svetu je nemogoče, da bi se mogla država, kakor je naša, upravljati v tistem pravcu, v katerem je treba, da se upravlja.

Taki vladi, ki bi nam pokazala, da razume, kako naj se upravlja moderna država, bi jaz z obema rokama votiral kredit, bi rad privolil še več milijonov, ker bi spal v mirni zavesti, da bodo ti milijoni prinesli nove milijone in milijarde, da bo narod vstal iz težke boleznii. Moja dolžnost je, da gospode poslance svarim ob 12. uri, preden pade država v prepad, proti kateremu gre, da naj ne dajo kredita vladi, ki ga ne zasluži. Jaz s svojimi tovariši tudi ne bom glasoval zani. (Ploskaje pri socialnih demokratih).

Kriza na Bavarskem.

LDU. Nauen, 3. (Brezžično.) V bavarski deželni skupščini je podal kabinet Hoffmannovo svojo demisiijo, da naredi prostor novemu, koalicijskemu kabinetu strank levice. Novemu kabinetu bo načeloval dose-danji ministrski predsednik Hoffmann, ki je v deželni skupščini obrazil program koalicijske vlade in izjavil, da je Nemčija pripravljena pridobiti mir z velikimi žrtvami, da pa ententa ne sme zahtevati podpisa versailleskega načrta. Ako bi ententa vkorakala v Nemčijo, bi stali vsi deli Nemčije v bratski slogi skupaj. Ministrski predsednik je prebral

brzjavko iz Speyerja, po kateri se je izjalovil poizkušeni puč franco-skih somišljenikov.

Požar v kinogledališču.

LDU. Vaelnce sur Rhone, 3. (ČTU.) V tukajšnjem kinogledališču je izbruhnil požar med predstavo. V plamenih je izgubilo življenje 58 otrok in 21 žensk. Več kot sto oseb je bilo ranjenih.

Fragmentaričen donesek k reformi vzgoje, pouka in dela v osnovni šoli.

(Dalje.)

To pa še ni vse, kar zahtevamo od dobrih beril in čitank. Veliko važnost polagamo namreč tudi na to, da podamo umetniške izdelke v celoti in ne samo v odlomkih, t. j. gre se nam v vzgojnem oziru za obilo in ne za obilico. Le take umetniške celote bo prebirala mladina rada tudi doma, in radi jih bodo prebirali tudi drugi domači. Da pa bo treba izmed dobrega izbrati samo najboljše, to smo že omenili. Iznova omenjamo to samo zaradi tega, ker smo menili, da en sam literarni odsek, sestavljen iz nekolkih členov, ni kompetenten in tudi ne zmožen, da bi nam podal nekaj res dovršenega. Tu se bo treba ravnati na vsak način po reku: »Vsi ljudje — vse vedo!« — Podrobno dlo bo treba razporediti med priznane šolske po vsi Sloveniji; in šele ob tako zbrani gradivi bo zgoraj omenjeni literarni odsek kompetenten in zmožen, podati nekaj res dovršenega. Da morajo v takem odseku sedeti kritiki umetnik, ki vedo ločiti Smiče od Cankarjev, smo že omenili. Nič se ni naj ne domišlja, da bomo peli tudi v bodoče slavospeve berlom in čitankam, ki ne bodo drugega, nego rezervuar učne snovi.

Samoposebi se ume, da sama beseda ne zaleže dosti. »Besede mičejo, zgledi vlečejo!« — Zdi pa se nam, da izvira največ slabih zgledov iz alkohola. Neizprosno boj torej alkohola na vsi črti! Najuspešnejše pa vršimo ta boj, če navadimo mladino že zgočaj, da bo vžljubila mesto gostilniške sobe dvorano, po kateri pelje hrepenenje po napredku. Zahtevamo torej za vsako šolo posebno dvorano s knjižnico, delavnico in stalnim gledališčnim odrom. Ta dvorana naj postane nekako zbirališče za mladino in odrasle. Tu se naj vrše shodi, predavanja, govori, ročna dela, različni potkasti, igre, koncerti in sploh vse ono, kar omogoča, dvigniti maso dotičnega šolskega okoliša na ono stopinjo izobrazbe, po kateri postane stik doma s šolo potreba, ki je ne bo mogel nihče več pogrešati.

Nobena reč pa ni za to tako pripravna, nego sta lepa igra in lepa pesem. Nobena reč ne razorje duš in srce mase tako, nego jih razorjeta ti dve.

Samoposebi pa se ume, da s tem še nikakor ne odrekamo vzgojne moči pametnemu pouku kot takemu. Ločili smo to samo zaradi tega, ker poznamo mejo med umetniškim uživanjem, modrovanjem, reproduktivnostjo in produktivnostjo, ki nam največje nasproti iz umno zamišljenega pouka.

Pa je bil dosedaj pouk umno zamišljen? —

Trdimo, da ni bil; zakaj da je bil, bi njegova bilanca ne bila tako pasivna, nego je. Kdor o tem dvomi, naj vpraša tega in onega učitelja po naviljane šole, pa se bo uveril, da ne pretiravamo. Nihče pa naj ne misli, da mislimo pasivnost bilance — z ozirom na pouk — napraviti učitelstvu; zakaj vzroke te pasivnosti je nam iskati vse drugje, nego pa pri učitelstvu.

Poizkusimo poiskati vzroke, iz katerih izvira pasivnost bilance ob pouku.

Eden izmed zelo tehtnih se nam zde preveliki šolski okoliš. Ni nam znano, kdaj so bili šolski okoliši porazdeljeni zadnjič, znano pa nam je, da imamo v Sloveniji še tudi leta 1919. p. Kr. šolske okoliše, v katerih je središče oddaljeno od periferije dokaj nad 10 km, t. j. 2—3 ure peš-poti za otroka. Umljivo je, da ob takih razdaljah reden šolski obisk ni mogoč; in kjer ni rednega šolskega obiska, tam tudi ni učnega napredka in uspeha. Kako neki bi bila napredki in uspehi? — Nedostajanje delavcev je vzrok, da morajo delati na kmetih otroci dostikrat namesto blapcev in dekel. Ker ima otrok daleč v šolo, mora ostati z dnem, da opravi še to in ono delo, predno se napoti v 2—3 ure oddaljeno šolo. Ze utrujen gre otrok od doma, dolga pot ga utruji še bolj, in ko dospje v šolo, je razpoložen za počitek in ne za delo. Nikar se ne udajajte misli, da telesna utrujenost ne upliva na

duha! — Torej prvi korak do aktivne bilance ob pouku vodi preko malih šolskih okolišev, v katerih ni središče v nobeno stran oddaljeno nad 3—4 km, t. j. 1 uro pešpota za otroka.

Vemo, da smo imeli to zahtevo tudi dosedaj; a imeli smo jo samo na papirju; upamo pa, da bomo prešli v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v doglednem času tudi do dejanj.

Mali šolski okoliši so velikega pomena tudi za nadzorovanje otrok izven šole in pa za oni stik šole z domom, ki ga nameravamo doseči potem že omenjene šolske dvorane in ne potem visokih obiskov na vsakih 6 let, oziroma na vsaka 3 leta itd. Taki obiski zaležejo toliko — kot plunek v morje! ... Zanje se ne bomo ogreli nikdar, čeprav se jim bomo morali zaradi pritiska ukloniti. Če pa bo tako uklanjaje šoli v prid, je veliko vprašanje; mi dajemo na to vprašanje že danes negativen odgovor; zakaj tesen stik doma s šolo bodo povzročili samo mali šolski okoliši, in nikdar ne visoki obiski na vsakih 6 let, oziroma na vsaka 3 leta.

Iz malih šolskih okolišev se rodi eden izmed glavnih činiteljev za uspešen pouk, t. j. reden obisk.

Naš kmet je dober računar praktik; osebnostno dobro zna računati z uporabo časa; in ko bo videl, da mu šola ne vkrade preveč delovnega časa in preveč delovnih moči, pa bo tudi raje in redno pošiljal svoje otroke v šolo; preko misli, da je zahtev kmet najboljši kmet, smo že tudi v Sloveniji; in kdor meni, da bo iz šolstva še nalceneje prešel svoj politični kapital, se bridko vara. S tem pa še nikakor ni rečeno, da nismo od ideala polnih osem let še precej daleč. Brez dvoma pa jih bomo prej ali slej dosegli; a dosegli jih bomo samo potem malih šolskih okolišev. No, če našega ideala še ne dosežemo, tako kmalu, pa bo že veliko vredno to, da ne bo hodil otrok v šolo počivati, temveč delati.

Vem, da bi mali šolski okoliši povzročili državni dokaj strokovni zaradi novih šolskih stavb. A, če pomislimo, da se nam gre za obstanek in povzdigo jugoslovanskega naroda, nam ne sme biti nobena žrtve prevelika. Domovina cvete in avne z narodom! — Še tako lepa in bogata zemlja je mrtev kapital, ki oživi šele v rokah kulturnega naroda. Pomislimo to, in žrtve za šolstvo nas ne bode strah. Sicer pa se ob tem itak ne gre za kako reformo brez nje; vse se naj vrši polagoma in z ozirom na najbolj nuje potrebe in ugodne priliko. Nikar se naj ne zida razkošnih stavb; javne stavbe — in med te vrstimo tudi šole — naj bodo solidne, ustrezajoče modernim zahtevam in proračunene za več rodov. Treba pa bo vsekako ustvariti v Sloveniji nekatere moderne tipe, in ob njih se naj štiruira, če rodi reforma dobre sadove. Seveda je velika nezmisel, če menita javnost in oblast, da je izvedba te in one reforme zavisna v prvi vrsti od višjih in okrajnih šolskih vodij; vsi ti se ob prvotni šolstva največkrat zelo nedolžni in so podobni največkrat sraki s pavovim perjem. Procvit te in one šole je zavisen v prvi vrsti od voditelja šole; in zaradi tega smo mnenja, da sodijo na ta voditeljska mesta samo najboljše učne moči; da, boljše pa na mesta višjih in okrajnih šolskih vodij, ki v resnici niso prav nič drugega, nego nazajna za »politikum«. Menda javnosti in oblasti ni neznano dejstvo, da tvorijo šolski vodje in vestno učitelstvo oni živi leksikon, iz katerega zajemajo višji in okrajni šolski vodje največkrat vse svoje pedagoško znanje, ki ga raznašajo potem po svojih šolskih okoliših, kot čebela cvetni prah po panju in cvetovih? — Kar se tiče produktivnosti, imeli smo dosedaj v Sloveniji bore malo višjih in okrajnih šolskih vodij; mi poznamo dosedaj samo dva, in to sta bila: Bezjak in Schreiner. Ali nam jih bode dala bodočnost? — Počakajmo, da vidimo njihova dela! ...

Zgoraj smo že omenili, da, če bomo ob zidanju novih šolskih poslopij ravnali pametno, ne bo tako ogromnih žrtv. Ob ti priliki se nam zdi potrebno, da izpregovorimo tudi besedo o enorazrednicah. So ljudje, ki se ob besedi enorazrednica kar stresejo. Mi pa smo mnenja, da enorazrednica ni tako neumen tip šole, nego misli ta in oni na prvi hip. Seveda, je ta zadeva tako obširno vprašanje, da bi zašli predaleč, če bi hoteli to svojo trditev utemeljiti na dolgo in široko; morda se nam mudi še itak prilika za to; za danes samo to-le: boljše so enorazrednice — pa ne preobložene z otroci — v resnici, nego pa osemrazrednice samo na

papirju; Jugoslovani rabimo sedaj predvsem dejanj in ne fraz. Dajte nam veliko in sicer malih okolišev — pa magari z enorazrednicami — pa bo uspeh pouka v masi kmalu drugačen, nego je bil dosedaj. To trdimo sosebno zaradi tega, ker nam se gre v resnici za maso jugoslovanskega naroda in ne samo za one harlekinke, ki nastopajo v pedagoških komedijah, prirejenih tuintam ob priliki nadzorovanj. — Razumim dovolj! — (Dalje prih.)

Iz Slovenije.

Ribnica.

Dne 2. t. m. smo delavci ribniške opekarne napovedali stavko. Prišel je nato prenapeti in preveč siti g. Peterlin in se je izrazil, da se v opekarne ne bo nikdar delalo samo osem ur. Rekel je, če nečemo delati tako, kot hočejo gospodje, da zapre opekarne in nas vse odpusti od dela. Šel je tudi k velepremožni, milostivi gospod Picek in ji potožil z ogorčenjem, da delavci štrajkamo. »Kadar se bodo te barabe naveličale posedati, bodo že prišli prositi, da jih spet vzamemo v delo!« Tako torej se dela z delavci. Tako strašno »sočustvuje« gospoda z delavci! No, to mora vedeti še zdavnaj vsak delavec, če ni s slepoto udarjen. Ga. Picek seveda se je lepo postavila, ko je rekla: »Le pustite te barabe, naj se le klatijo okoli, saj ne bodo kmalu nič več imeli za žret, potem bodo že prišli prositi. Sedaj bi te barabe hotele delati samo osem ur, da bi potem druge ure popivali!« Lepo, visokorodna gospa milostiva! Povemo vam, da smo delavci bili tako slabo zaslužili, da nam še za tobak ni kaj ostalo, kje je potem šele vino! Sicer pa vas dobro zapomnimo, izkoriščevalci, umazanci!

Poljčane.

Naš župnik Cilenšek zopet ne pušti pri miru naše stranke. Pravi, da so gostilne v Poljčanah zato zaprte, da ne bomo socialni demokrati držali shodov, češ, da smo nemčurji. On si naj le sam pomisli, kdo je nemčur, ker je še dva meseca pred polomom grešne Avstrije pobiral za vojno posojilo in navduševal ljudi za Habsburgovce ter tako kmete namazal za 10.000 K. Sedaj, ko je zapihal jugoslovanski veter, pa smatra trde Slovence, kot smo mi, za nemčurje! Ali ni to smešno, binavsko? Naše sodrugi goni kot nemčurje v Nemško Avstrijo, ta prijatelj ljudi in božji prijatelj! Omenim še trgovca Drogenika, ki je prav tako bil včasih navdušen Habsburžan, zdaj pa zagrizen Jugoslovani! Smešno! Taki ptiči, taki karakterji bi se morali že davno poskriti in biti veseli, da jih ljudje še trpe med saboj! Oba gospoda sta v tesni medsebojni zvezi, da zadnjemu trgovcu boljše nese. Tako n. pr. prodaja ta diča Jugoslovani sol po 4 K kg in potem hodi vsak teden k župniku po blagoslov in zmerlat socialne demokrate z zaviljanjem resnice. Da, za take bi v prvi vrsti bilo treba metle in takih je pri nas v Poljčanah še več, kot omenjena dva velmoža!

Novice iz Maribora.

Maribor se prelevi.

Preobraziti se misli Maribor, vsaj zunanje lice namreč. Na ukaz vladnega komisarja dr. Pfeiferja morajo:

1. vsi tukajšnji trgovci, obrtniki, industrijalci in drugi meščani, ki imajo na svojih obratovalnicah oziroma stanovanjih nemške napise ali izveske, te zameniti z slovenskimi.

2. pri tem se ogledati po matrikah, kako so rodbinska imena pisali njihovi predniki starih pokolenj, pa upotrebili na novih firmah in napisih zopet tako pisana imena.

Prav nič nam ne bo žal, ako se zamene razni »Valentinschitschi«, »Kokoschineggi«, »Kerschschneiggi«, »Koschuchi« i. dr. v Valentinčice, Kokošnike, Kržišnike in Kožuhe.

V naših vrstah taka metamorfoza gotovo ne bo povzročila nikakih bolezii.

Proletarcu je danes važnejše, kakšen mu je pogoj eksistence, naobrazbe, političnega in gospodarskega napredka. Za tem torej eden izmed nas ne bi nikdar potočil solze, niti vrzel kamena na vlado, ako bo ta sicer polmovala vitalne potrebe delavstva in mu v tem šla na roko. Za nas je vsa ta zadeva čudovito podobna sloviti Prešernovi pravdi o »kashi«.

Sumimo pa, da bo to tako izlahka šlo v vrstah meščanstva. Komisar dr. Pfeifer je vrzel bombo in zadel v srce mestno šovinistično buržoazijo. Zadel je v njen narodni ponos, ki je imel tako bogato uživanje v

emški pristnostil »tschitschen« in »eggov«, in poleg tega vrgel zlobno sumnja tudi na pristnost pranamenskega pokolenja rodu, o katerem je skoro vsem jasno, da drugačen, nego nemški, biti ne more; k večjemu francoskega izvora bi se lahko bil. Nič ni razumljivejšega nego to, da bo vržena bomba sprejeta kot bojna napoved, da bo bojevitost in razborito meščanstvo v varstvo nemške pristnosti svojih »tschitschen« organiziralo krepko obrambo. Čuli bomo besede o osebnosti svobodi, o nasilju in brezpravnosti.

Jeli g. dr. Pfeifer skrbel za dovoljno krepko pozicijo svojega fermana tudi za ta slučaj? Kaj pa ako mu nameravana metamorfoza Maribora ne bo šla tako gladko od rok? Ali zna, na osnovi katerega zakona bo kaznoval krivice, ki bi se nje strogi zapovedi ne hoteli pokoravati? Jeli popolnoma prepričan, da mu ne bo potrebno delati pramotne retirade? — Dve buržoaziji si stopita nasproti: slovenska in nemška. Ljut bo boj!

Mnogo zabave se nam obeta za pasje dni. Da spada med državniške modrosti tudi skrb za zabavo mas, je znano že iz rimljanskih dob!

»Male novičke« v Mariboru. Dne 31. maja 1917. odgovarjajo Novičke onemu dobičkarju, ki ga je v svoji bistroumnosti iznašel gosp. urednik, ki menda prav lahko živi kljub dragini. Vnaprej naj povemo, da Novičke odgovarjajo mesto »Slov. Gospodarja« oziroma »Straže«, kajti na te liste smo se zadnjič obračali. A ker Novice menda nimajo same kaj povedati, odgovarjajo za druge. Saj smo že večkrat rekli, da je »Naprej« rešitev za duševno praznoto nekaterih listov; vsaj polemiko jim nudil.

Ne bomo na vse reagirali, a če pravi ta list, da so socialisti na Nemškem podpirali vladni kredit, je to res le z ozirom na večinske socialske so vendar manjšina Liebknecht liste. A kljub psihozi svetovne vojne drugi nastopili proti njemu. In za to so bili tudi v zaporih. Kje se je kak član nemških ali naših kršč. socialcev oglašil tekot vojske? V bivši Avstriji so pa socialisti, odkar se jim je dala prilika, vedno glasovali proti militarizmu, proti vojnemu kreditu? Kršč. socialci in tudi naši pa vedno zanje — do konca! Tako je resnica! Kar se pa tiče dragine, s katero naj bi bili mi rdečkariji zadovoljni, opozarjamo na izjavo dr. Korosca, ki je pred par dnevi v parlamentu izrekel, da bo treba svobodno trgovino omejiti, za drugo leto pa spet uvesti revizicije, baš radi dragine. Za preki sod pa mi jugoslov. socialni demokratije nismo odgovorni. Seveda gre nam v prvi vrsti za to, ali je preki sod res v tolikih krajih potreben in koliko časa bo še trajal, ker ni potreben. Saj imamo dosti vojaštva in policije, menda ne boste rekli, da jih ni došti in da niso dovoljna garancija za red?!

Narodni »socialisti«.

Vsa čast jim. A kljub temu, da hočejo ti ljudje veljati kot posebna stranka — recimo — bodočnosti, vendar se dajo danes agitirati od samih demokratičnih listov t. i. »Naroda« in n. pr. tudi »Mariborskega delavca«. Rekli smo že, da je značilno to sodelovanje z demokrati, makar da ti gospodje ali kakor se reče, meščanska inteligenca, vedno trdi, da niso nikdar bili liberalci. Kar je isto kakor kapitalisti. In naj si ti narodni »socialisti« tudi ne priznavajo razrednega boja, vendar jim povemo, da jih mi ne priznamo kot socialiste, če koketirajo z demokrati ali ne, kajti vsa zgodovina človeštva kaže, da si s takimi kompromisi nikdar ni izvajalo nobeno socialno zboljšanje mase. Poglejte revolucije v starem Rimu v srednjem veku, dalje na Francoskem, na Angleskem itd.

Ptujske novice.

Za podpis državnega posojila se je že dvakrat podaljšal rok, menda vsled prometnih razmer. Okr. bolniška blagajna v Ptuj je hotela podpisati gotov znesek državnega posojila, mestna občina tudi in kakor doznajemo tudi tukajšnja mestna hranilnica.

Naša vlada je pa prepovedala hranilnicam in bankam izplačevati strankam denar. Rok je potekel in posojilo se ni podpisalo.

Pri nas se zadnje čase zopet opaža pomanjkanje soli. Ali bi ne bilo dobro, da bi se odprla sol, ki je baje zazidana na posestvu grofa v Zavrčah? Tako namreč se govori.

V mestnem sosvetu so nemški zastopniki apelirali, da »naj vladni

Komisar vpliva, da se odstranijo pri trgovcih slike, ki kažejo grozodejstva Avstrijcev, Nemcev in Bolgarov v Srbiji, ker bi te slike utegnile razburjati vojaštvo in povzročiti kak izgrede proti Nemcem. Razvila se je burna debata. Sodr. Rože je svaril nemške sosvetovalce, da naj delajo na to, da se ne razširjajo neumne in gorostasne vesti o oskrbnjenju 3 deklet, o metanju v Dravo.

Da so pri nas nekam čudne razmere, se ni čuditi, ker ima Ptuj s svojimi 5000 dušami kar 36 gostiln, par žganjarn in dve tovarni za žganje! Samo družina Strassil ima eno tovarno za žganje in menda 6 gostiln! Oblast naj bi zaprla polovico teh gostiln, ker bi še itak druga polovica bila odveč.

Neki trgovec ki je imel še pred vojsko svojega zastopnika dr. Orsel-a iz Maribora je bil 1914. leta interniran itd. Pisal je svojemu zastopniku naj mu pomaga. Odgovor se je glasil: Za take in veleizdajalske stvari ne prevzamem zastopstva. Hči tuk. lončarja M. je bila kaznovana z 500 K globo radi hujškanja in zabavljanja. Rekurz proti tej krivični razsodbi je vložil seveda narodni advokat. Tvrška C. Fürst je bila obdavnjena za 200.000 kron, kar je pa še premalo, če se pomisli, da si je napravila milijone v času vojne ter svoje delavstvo nesramno izkoriščala. Pritožbo vodi zopet narodni advokat. Hud Nemec bi se rad peljal v Gradec. Ako osebo prosil za potni list, ga ne dobi. Hajdi k slovenskemu odvetniku — prošnja je gotova, potni list je došel. Mož se odpelje, orožne vaje so tu, moža pa ni nazaj...

Po narodnem receptu ne smeš nemško govoriti, povsod zahteval je slovenski, trgovec, delavec, kmet sploh vsi je slovenski, ker drugače si izdajca... Da, gospoda moja, politika je kupčija za vas, mi naj gremo za vse, vse, pa za bore groše, ki nam jih bodete milostivo delili. Ako širimo ljubezen med delavstvo, če pravimo da naj vlada po celem svetu delavska solidarnost, smo mi izdajalci, in sedaj celo pravi boljševiki, zato ker učimo delavno ljudstvo, ker mu povemo, da je izkoriščano in da se pijačve ne strašijo nikakih sredstev, da je zasejejo razdor med delavno ljudstvo!

Sol.

Pisali smo in navedli vzroke v članku »Naš vsakdanji kruh«. Kaj nam bo kruh v prihodnjem času podražilo, ako se ne razdere nesrečna pogodba, ki jo je sklenilo prehranjevalno ministrstvo v Belgradu s Savezom jugoslovanskih mlinov.

Danes moramo poročati, da ne bo samo kruh drag do nezmernosti, temveč tudi sol, ki je eden najvažnejših, neobhodno potrebnih predmetov vsakega gospodinjstva.

Cena soli je vsled velikih prevoznih stroškov poskočila tako, da stane v Ljubljano postavljen vagon soli, t. i. 10.000 kg 11.000 K, tako da pride kilogram soli stari v Ljubljani na kolodvoru K 1.10. To pa še ni vse! Na kolodvoru v Ljubljani je treba plačati za vsak vagon soli 7400 kron carine, t. i. za vsak kg 74 vin. Ker pa konzumenti tudi ne jemljejo soli kar iz vagonov, jo je treba prepeljati v mesto, kar stane tudi 3 K za 100 kg, t. i. 300 K pri vagonu. Zdal pa računamo: Nakupna cena z vozništvom v Ljubljano 11.000 K, carina 7400 K, voznina v mesto 300 K, skupaj 18.700 K za 1 vagon, t. i. 10.000 kg ali K 1.87 za 1 kilogram soli. Recimo beri: eno kuno sedemdesetdeset vinarjev za en kilogram soli. Če se pa pošlje iz Ljubljane ven na deželo, se pa povijajo ti stroški tako, da stane sol n. pr. na Jesenice postavljena celi 2 K za 1 kg.

Obetajo se nam lepi časi! Pri carini na neobhodno potrebne življenjske potrebščine išče država dohodkov, katere meče v milijonih v žep velekapitalistov, kot se je to zgodilo v pogodbi s Savezom jugoslov. mlinov, kjer se jim je dovolilo 31 K za 100 kg mlevnine, dasi mellejo naši mlinarji za 8-9 K, paromlini pa za 15 K z vsemi drugimi stroški 100 kilogramov pšenice.

Dnevne vesti.

Zakon o zavarovanju delavcev.

Ministrstvo za socialno politiko je razposlalo osnutek zakona o zavarovanju delavcev vsem kompetentnim oblastem in bolniškim blagajnam. Ker je ta zakon velike važnosti, oskrbelo se je za prestavo iz hrvaščine v slovenščino in se dalo najisniti omejeno število izvodov vled draginje, ki jo pri nas povzroča carina na uvoz tiskarskih potrebščin. Knilga izide v par dneh. Cena

16-20 kron za izvod. Opozarjamo na to vse bolniške blagajne, zdravniške in sodne, ki se zanimajo oziroma pečalo s socialnim vprašanjem. Naročila je nasloviti na: Zveza bolniških blagajn, Ljubljana. Turjaški trg 4. I. nadstropje.

Strokovne oragunizacije in zaupniki, pozor!

Osnutek je enako važen za železnice, rudarje in vse druge stroke. Dolžnost vsake strokovne podružnice in vplačilnice je, da naroči vsaj en osnutek; večje organizacije tudi več. Zaupniki in funkcionarji organizacij naj osnutek dobro preštudirajo. Gre za važno delavsko zadevo!

Sprejemni pogoji za državno zdravilišče na pljučih obolenih v Topoljščici.

Dne 15. junija t. l. se otvoril v Topoljščici pri Soštanju zdravilišče za inicialne (pričetne) slučaje pljučne tuberkuloze. V to zdravilišče se sprejemajo tuberkulozni otroci od 6. do 15. leta in ženske predvsem matere do 50. leta in to v prvi vrsti bolniki z domovinsko pravico v Sloveniji. O sprejemu odloča kuratorij za upravo zdravilišča s sedežem v Ljubljani (poverništvo za socialno skrbstvo) na podlagi prošnje, ki mora biti opremljena z zdravniškim izprijevalom o stanju in natančnem poteku bolezni. (Za revne honoritar zdravniška izprijevala kuratorij, posebni formulirji za zdravniška izprijevala se bodo razposlala vsem gg. zdravnikom.) Kuratorij odgovarja prošnjo pisмено glede sprejema, natančen datum pa naznanja zdraviliščni zdravnik bolniku. Bolnik ne sme zamuditi predpisanege roka, ker trpi sicer sam nastalo škodo. Zdravljenje v sanatoriju traja torej približno 10-12 tednov, vendar se pacienta lahko že preje odpusti, in sicer: 1. Če pacient prej ozdravi, 2. Če slučaj sploh ne spada v zdravilišče, 3. ako bolnik zahteva odpustitve, če se disciplinarno pregreši. V zdravilišču obstaja enotna dijeta. Oskrbovalni stroški za plačila zmožne znašajo dnevno 30 K, za posebno sobo in ločeno postrežbo pa 40 K. Spremljevalke otrok, ki se pa sprejemajo le kratek čas in od slučaja do slučaja, to je v omejenem številu, plačajo dnevno oskrbovalnino 25 K. Med oskrbovalne stroške spadajo tudi vsi zdravniški pripomočki in zdravila (Röntgen, zdravljenje s tuberkulinom itd.). Polni plačniki naj pošljejo svoje prošnje direktno kuratoriju; oni, ki imajo pravico do dajatev iz bolniških blagajn, naj vložijo svoje prošnje potom teh; oni pa, ki so plačila le delno zmožni ali pa sploh nezmogni, naj pošljejo svoje prošnje potom občine, kjer prebivajo in naj dokažejo na podlagi lista o imovinskih razmerah, da ne morejo plačevati polnih ali celo nobenih oskrbovalnih stroškov. Vsak bolnik mora prinesiti s seboj obleko in vsaj dvojno telesno perilo in vse toaletne potrebščine. Voznjo po železnici do postaje Soštanj in nazaj plača bolnik sam. Za prevoz od postaje Soštanj do 3 km oddaljene Topoljščice in nazaj preskrbi upravljateljstvo zdravilišča. Ono daje tudi vsa nadaljna podrobnejša pojasnila.

Drobno.

Štore pri Celju. Tukajšnja strokovna organizacija je sklenila na binkoštni ponedeljek prirrediti izlet. Odhod od »Delavskega doma« točno ob 2. uri popoldne iz Štor do g. Sodina v Bukozlah. Sodrugi iz Celja in Sv. Jurja kakor iz Teharj se vabijo.

Peysko društvo »Sava« na Jesenicah priredi na binkoštno nedeljo pešizlet na Bled. Odhod točno ob 11. uri dopoldne iz kavarne. — Konsumno društvo. — Žeteli je, da se izleta udeležijo tudi drugi sodrugi in prijatelji.

Podporno pravovarstveno društvo državnih uslužbencev za Slovenijo ima v soboto, dne 7. junija 1919 ob 20. uri pri tovarišu Zupančiču redni mesečni sestanek, na katerega se tovariši vabijo. Razdelile se bodo na tem sestanku nove društvene knjižice in se bo vršilo tudi vplačevanje.

Drobiz? V eni zadnjih števil »Revolverja« se opozarja merodajne faktorje, da v zadnjem času izginja več drobiz iz prometa. Dobro bi bilo, da bi gosp. P. opozoril svojega upravitelja tukajšnje podružnice, da naj drobiz v promet da, mesto da ga zbira v žakeljčke, ter naj svojim raznašalcem ne prepove izdajati drobiza. Priče na razpolago.

Visokoškolski transport. Vsi gospodje in gospodične, ki so se javili za visokoškolski transport v Čehoslovansko republiko, naj pridejo v petek 6. junija v Narodno kavarino ob 17. uri na razgovor. Transport

gre 7. junija. — Janežič Pavel, cand. med.

Važno zborovanje jugoslovanskega gasilstva! V nedeljo, dne 1. junija t. l. se je vršil v veliki dvorani »Mestnega doma« važen občni zbor vseh gasilnih društev v Sloveniji. Na tem občnem zboru združila so se vsa gasilna društva Slovenije v enotno »Jugoslovansko gasilno zvezo — Ljubljana«. Zastopanih je bilo na tem zborovanju nad 200 gasilnih društev. Zborovanje je otvoril podstarosta Vseslovanske zveze Fran Barle, ki je bil z velikim navdušenjem pozdravljen kot prvi bojevnik na polju jugoslovanskega gasilstva. Na tem občnem zboru so bila sprejeta nova pravila. Razgovarjalo se je o reorganizaciji gasilstva v naši novi državi. Napravili so se važni sklepi. Ideje gasilstva bodo razširjal strokovni gasilski list »Gasilec«. Za starosta »Jugoslovanske gasilske zveze« je bil z vzklikom izvoljen Fr. Barle, Ljubljana. Slovensko gasilstvo se je strnilo s tem v mogočnih vrstah v močno enotno organizacijo, katere glavni ideal in cilj bo — Ljubezen do bližnjega in pomoč v nevarnosti. Snuje se v naši skupni državi — državna gasilska zveza s centralo v Belgradu, katere del bo tudi Jugoslovanska gasilska zveza, Ljubljana.

Kopalšče v Kozeljci je odprto vsak dan pri ugodnem vremenu od 8. do 19. ure. Spored kopanja je sledeč: V torek in petek od 12. do pol 16. ure samo za ženske, od pol 16. do 19. ure za samo za moške. Druge dneve oziroma ure dovoljeno je skupno kopanje. Tega sporeda se je točno držati. Kopalne pristojbine so iste kot lanske leto. Kopalščne naprave so se letos zopet znatno izboljšale. Poleg raznih preureditev so se pomnožile garderobne kabine, spopolnjen je tudi čistilec za v bazin dohajajoče vodo. S tem je popolnoma preprečen dovod nesnage, tudi voda je znatno čistjša.

Srečen lastnik kolesa, ali samo 3 ure. Kakor smo večer poročali, je dne 2. t. m. ob 11. uri bilo ukradeno računskemu praktikantu gosp. Ivanu Marinku iz veže finančnega ravateljstva dobro ohranjeno kolo. Tatvino je oškodovalec takoj naznanil policiji. Popoldne je opazil neki stražnik neznanca, kateri je hotel nekemu starinarju na Sv. Jakoba napisati prodati kolo. Stražnik je kolo zaplenil in neznanega lastnika aretirati. Pri zaslišanju je prodajalec kolesa trdil, da je kolo njegova last in se izdajal za Kastrin Alojzija iz Vrhnik. Imel je tudi volaško dopustnico na to ime. Ker pa Vrhnik ne zna popisati in tudi bližnjih vasi imenovati, se je sumilo, da to ni njegovo pravo ime. Pozneje je pa priznal, da se zove Zupančič Leopold iz Zagorice pri Bledu in da je pešec 17. pešpolka ter da je od vojakov pobegnil. Priznal je tudi tatvino kolesa, katero se je izročilo lastniku. Zupančič je bil oddan v volaške zapore.

Strokovno gibanje.

Skupina Ljubljana I. Splošne železnice organizacije sklicuje sejo odbora in zaupnikov, ki se vrši v petek, 6. t. m. ob 19. uri v društvenih prostorih v Mahrovi hiši. — Predsednik.

Kovinarskega odbora in zaupnikov redna seja se vrši v četrtek takoj po delu v Selenburgovi ulici 6. II. nadstropje.

Ptuj. Sodrugi, zidarji ter lesni delavci, ki so dobili »priglasnice« kakor tudi vsi, ki hočejo še pristopiti k strokovni skupini lesnih delavcev, naj prinesejo v četrtek dotične priglasnice sodrugu Rožetu v urad okr. bolniške blagajne. — Sodrugi zidarji! Strokovni sestanek se vrši v četrtek ob 5. uri popoldne v gostilni Vračko »Beli križ«. Ker so dela v teku, da se ustanovi skupina, upamo na mnogobrojno udeležbo.

Naša politična organizacija v Ptuj se kaj dobro razvija in šteje že lepo število sodrugov. Žal, da so zdaj prepovedani shodi, ker bi se naše delo še bolj razvijalo. Pa počakajmo, saj smo delavci še vedno dobre in pohlevne ovčice. — V nedeljo, 15. t. m. sklicujemo I. okrajno konferenco in vabimo vse naše politične in strokovne organizacije, da se polnoštevilno udeležijo te konference. Dnevni red obnavimo pravočasno.

Delegat strokovne konference opozarjamo, da se pravočasno preskrbe s stanovanji. V ta namen bi se morali zglasti pravočasno pri svojih osrednjih društvih.

Vestnik »Svobode«.

Na binkoštno nedeljo ob 8. zvečer pozdravni večer v veliki dvorani hotela »Union«, ki ga prire

delavsko društvo »Svoboda«. — Vstopnina 2 K.

Meje Nemške Avsrije določene.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) V načrtu mirovne pogodbe, ki so ga zastopnikom Nemške Avsrije izročile zavezniške in asociirane sile, so meje Nemške Avsrije določene tako-le:

1. Proti Šviciji in kneževini Liechtenstein ostane meja neizpremenjena.

2. Proti Italiji: Od Reschen-Scheideck do Dreiherrnspitze ostane meja ista, kakor so jo bili določili ob sklepih premirja, potem pa poteka drugače nego ob sklepanju premirja določena meja v sodnem okraju Silian med vasema Winnbach in Arnbach čez Dravo, tako da bi kraj Lunichen, Sexten in Vierschach pripadli Italiji; zatem tvori mejo razvodje med Dravo po eni, šestenskim potokom, Piavo in Tagliamentom pa drugi strani do Ostrnika na Korškem, potem pa razvodje med Zilico in Zilo, južno od Vrat steče meja preko Zilice do gore Peč (severno od kranjskih Rateč).

3. Spridržkom, ki v tem operatu ni jasno označen, se nadaljnja meja določa tako-le: Od vrha Peči na vzhod po koroški deželni meji do Kepe, potem proti severu do točke severovzhodno do Belfaka, nekake ob Zgornjih Veglicah v občini Kostanje, nato vzhodno od meje med šentvidskim in celovškim okrajem približno ob Zabukovju v občini Penfeld, potem ob tej meji proti vzhodu do Steinbrückkogla, nato proti severovzhodu do Krke, kjer se meja velikovškega sodnega okraja loči od te reke, zatem meja velikovškega sodnega okraja v severovzhodni smeri do Veitkogla, potem v južnovzhodni smeri do Kasparssteina pri Sv. Martinu v občini Ruda, nato v vzhodni smeri preko Labodnice severno od Labuda do Košenjaka v občini Klapperk.

4. Proti srbo-hrvatski slovenski državi. Od Košenjaka na vzhod ob Sv. Urbanu v občini Pernice, preko štajerske deželne meje, potem razvodje med Dravo in Kakovo, nato meja med mariborskim in lipniškim okrajem, ob tej meji do tje, kjer se ta meja pri Spiljah dotika Mure, zatem ob Muri navzdol do točke, ki se ima določiti pri Segovcah zahodno od Radgone, nadalje v severovzhodni smeri med vasi Obralna in Dietzem po eni, Pridshof in Farovce po drugi strani do avstro-ogrške meje med avstrijsko občino Pöthen in ogrsko občino Karolya (Karlova vas), potem v severni smeri ob avstro-ogrski meji do točke pri Sv. Anji (občina Aigen, sodni okraj Fehring), ki se bo šele pozneje določila in ki naj bo tvorila stikališče trojne meje: med Avstrijo, Ogrsko in Jugoslavijo.

5. Proti Ogrski: Od pravar omenjene točke se sklada sedaj določena meja z dosedanjjo mejo med Avstrijo in Ogrsko do točke, ležeče nekako 4 kilometre južnozapadno od Požuna (Bratislava), potem pa poteka ob glavnem donavskem toku do točke, ki leži 4 kilometre zapadno od požunskega (bratislavskega) mesta in ki tvori stikališče trojne meje: med Avstrijo, Ogrsko in Čehoslovansko. Ta točka se šele določi.

6. S Čehoslovansko državo: Od označene točke vzdolž plovne glavne struge Donave do izliva Morave, nato črta, ki se bo na desnem bregu Morave določila na ta način, da ostane reka popolnoma na razpolaganje Čehoslovanske države in da ostane železniška zveza Dunaj - Suche Kruty (Dünkrut) Cahnov (Hohensu) popolnoma v Avstriji do točke, ki se bo pod izlivom reke Dije pozneje določila; od tod poteka meja v zapadno-severozapadni smeri in prereže železniški prog Cahnov-Wilfersdorf in Cahnov-Suche Kruty nekako en kilometer južno od postaje Cahnov, tako da je Avstriji mogoče obe progi spojit; potem severno od železniške proge Cahnov-Lava, med Poisdorfom in Herrbaumgartnom do točke, kjer se železniška proga Lava-Crusbach spaja z moravsko-nižavstrijsko mejo; nato stara meja med Nižavstrijsko in Moravsko ter Nižavstrijsko in Češko do točke, ki se nahaja približno 9½ kilometra južnovzhodno od Nove Bistrice; od tod se nadaljuje meja ob črti, ki se ho šele določila in ki poteka zapadno od Reidenreichsteina in Schremsa med mestom Cmut (Cmünd) in razcepom železniške proge Cmut-Budjevec ter Cmut-Wittingar; nato do točke, ležeče ob Lužnici približno 1½ km nad cmuntskim železniškim mostom, potem vzdolž Lužnice do ovinke te reke, ki ga tvori približno

4 km severno od Welfre; nato črta, ki se bo šele določila in ki poteka zapadno in južozapadno ter doseže približno 1 1/2 km vzhodno od Scheibna v občini Veliki Pertolec (Gross Pertholz) češko deželno mejo ter se nadaljuje potem ob meji med Češko in Nižjeavstrijsko, med Češko in Gornjeavstrijskim do nemške državne meje.

7. Meja iz 3. avgusta 1914. LDU. Ljubljana, 4. Iz jako pomembne italijanske brezlične brzojavke iz Milana posnemamo nastopne določbe mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo: Severna meja med Nemško Avstrijo in čehoslovaško republiko ostane ona, ki je ločila Češko in Moravsko od Gorenje in Nižje Avstrije, izvzemši nekatere postranske modifikacije. Meje proti kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev bodo allirane sile določile pozneje. Maribor in Radgona ostanejo jugoslovanski. Meja proti Ogrski ostane neizpremenjena. Avstrija se na korist vodilnih aliranih sil odloči vsem naslovom in pravicam glede onih ozemelj, ki jih je imela v preteklosti in ki so bila zunaj novih mej in še niso dodeljena drugi državi. Mejo kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev bo določila posebna komisija. Rešitev vprašanja celovške kotline se odloži.

Najnovejša poročila.

Reka — država 3 leta.

LDU. Lugano, 4. (ČTU.) Kakor poročajo italijanski listi iz Pariza, je pričakovati sporazum v jadranskem vprašanju. »Secolo« poroča iz ameriškega vira, da bo proglašena Reka z vzhodno Istro, Sušakom in otokom Cresom za dobo 3 let za neodvisno pokrajino, kateri bo načeloval poseben komisar zveze narodov. Po preteku 3 let se bo vršilo tudi ljudsko glasovanje; dotlej pa bo Reka v carinski zvezi z Jugoslavijo. Ogrska in Nemška Avstrija bosta imeli železnice in luko na razpolaganje. Ako bi se Reka pozneje priključila Jugoslaviji, bi imelo mesto enake prednosti kakor jih je imelo pod Ogrsko.

Pogajanja za premirje na Koroškem v Kranju.

LDU. Kranj, 4. Danes so se začela v Kranju pogajanja za premirje na Koroškem. Kraljevino SHS zastopa četvorica delegatov, in sicer: podpredsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Gregor Zerjav kot predsednik, general Rudolf Maister, podpolkovnik Milutin Medić in kapetan Gjorgje Olih. Nemškoavstrijsko republiko zastopa konzul Maks Hoffinger, kateremu so pridruženi podpolkovnik Sigmund Knaus, major Josef Mayer in ritmeister dr. Jakob Reinlein. V imenu jugoslovanske delegacije je početkom seje pozdravil dr. Zerjav delegate, ki naj čimprej prinesejo v nesrečni, nam vsem tako dragi Korotan zaželeni mir. Po zahvali konzula Hoffingerja so se pričele razprave, ki se bodo jutri nadaljevale.

»Temps« za Nemško Avstrijo.

LDU. St. Germain, 4. (ČTU.) »Temps« se zavzema za izboljšanje koroških mej v korist Nemške Avstrije. Del celovške kotline z mestom Celovcem naj bi pripadla Nemški Avstriji. »Oevre« obeta Nemški Avstriji, da bodo ž njo v finančnem oziru obzirno ravnali.

Protest Stalcecev.

LDU. Gradec, 4. (DunKu.) Deželni svet je sklenil protest proti izročitvi mej na Stajerskem in proti odcepitvi Radgone in Maribora od Nemške Avstrije. Protest bo poslan mirovni komisiji v St. Germain.

Protesti Korošcev.

LDU. Dunaj, 4. (DunKu.) Člana koroškega sosveta avstrijske mirovne delegacije protestirata v »Neue Freie Presse« proti odcepitvi 70.000 koroških Nemcev in več kot 66.000 večinoma Nemcem prijaznih Slovencev. Taka nasilna razdelitev bi bila za vso deželo nesreča. Upati pa je, da pomenja pridržek glede Koroške ljudsko glasovanje pod nepristranskim nadzorstvom. Južno-stajerski strokovnjak avstrijske delegacije izjavlja v »Neue Freie Presse« o izvedbi tolikokrat slovesno proglašene samoodločbe narodov ne more biti govora. Po neverjetnem nasilju, kateremu so bili Nemci Spodnje Stajerske in zasedenega ozemlja izpostavljeni od novembra 1. naprej, pomenja sedanja določitev mej novo nasilje, kakršnega zgodovina odsele ne pozna. Ententa se je dala od jugoslovanske delegacije, ki se nahaja že mesece v Parizu, le enostransko poučiti. Vsa naša neprestano priobčevana objektivna po-

ročila so bila zanjo brezpomembna. Vsa potovanja Amerikancev v Mariboru in v Radgoni niso ničesar izpremenila v našo korist. Za Stajersko niti naravni nasprotniki Jugoslovancev, Italijani niso kazali nobenega zanimanja. Zolgerjevimi zahtevami je ententa brez izjeme ugodila. Pravica in pravičnost sta osmešeni. Popolnoma nemško ozemlje je posiljeno. Načrt mirovne pogodbe je tako neverjeten, da na njegovo izvedbo ni mogoče verjeti.

General Segre pri koroško-jugoslovanskih pogajanjih.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) General Segre je včeraj kot italijanski zastopnik entente komisije na Koroškem odpotoval k nemško-avstrijskim-jugoslovanskim pogajanjem.

Gospodarske določbe.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) V tistem delu osnutka za mirovno pogodbo, ki so ga izročili zastopnikom Nemške Avstrije k Nemčiji ne v pozitivnem, ne v negativnem smislu. — Najvažnejša trgovsko-politična določila so ta-le: Avstrija mora enostransko dati prednosti, in sicer najprej za pet let, potem pa, ako to sklene svet zveze narodov, tudi za daljšo dobo. Izvzete iz teh prednosti so morebitne carinske prednosti med Avstrijo ter Ogrsko in Čehoslovasko, in sicer za pet let. Prednosti v pomorskem dovozu obveležjo sorazmerno s carinami tri leta. Leta 1914. določene carine se tekom 6 mesecev ne smejo zvišati. Pogodbenice carine za sadje, sočivje, olivno olje, jajca, prašiče in prašične izdelke se tekom treh let ne smejo zvišati. Vsaka izmed sovražnih sil bo tekom šestih mesecev Avstriji sporočila, katere izmed prejšnjih pogodb imajo obveljati tudi še nadalje. Te kakor tudi ostale določbe o trgovskih odnosih in o državnih pogodbah se skladajo z določbami mirovnih pogojev, izročenih Nemčiji. Potemtakem mora Avstrija prednosti dajati tudi narodnostnim državam, nastalim na ozemlju nekdanje monarhije. — Odstavek III. osnutka za mirovno pogodbo glede dolgov se ujema z mirovnimi pogoji, ki so jih bili izročili Nemčiji.

Prav tako se s tedanjimi določili sklada tudi odstavek IV., ki govori o lastniških pravicah. Razložki so ti-le: Člen 297. je pomnožen z dostavkom, da premoženjski davek ne sme zadevati pripadnikov aliranih in asociiranih držav. Člen 298. je dopolnjen s pristavkom, da so po 1. novembru 1918 storjeni ukrepi gospodarske vojne neveljavni. — Določila o železnicih, vodnih poteh in pristaniščih se vobče skladajo z nemškimi mirovnimi pogoji. Določeno je, da mora Avstrija dajati enostranske prednosti in da je dolžna dopuščati, da entente države na njenem ozemlju grade železnice. Posebej se omenjata železniška proga čez Predel in ona čez Reschen, h katerima mora Avstrija prispevati. Avstrija dobi prost dohod k Adriji. V splošnih izrazih govori osnutek o svobodi tranzita k Adriji in od nje v pristanišča bivše monarhije. Čehoslovakom dovoljuje osnutek, da smejo lastne vlakne voditi po progah Požun (Bratislava)-Reka ter Budjevice-Linc-Trst. Prav tako smejo Čehoslovaki prek avstrijskega ozemlja speljati poštno in brzojavne proge.

Bistvena določila glede vojnih ujetnikov in civilnih internirancev so ta-le: Vojni ujetniki in civilni interniranci se bodo, ko pogodba obvelja, čimprej vrnili v domovino. Troške za odpravo v domovino bo morala plačati Avstrija. Podrobno, kako se ima izvršiti njihov povratak v domovino, bo določila iz zastopnikov Avstrije ter vdeležencev v sestavljeni komisiji. Domov poslani bodo vojni ujetniki oziroma interniranci, ki jim je bila naložena disciplinarna kazen, sodno kaznovani pa se morajo pridržati. Povračilo izdatkov za vzdrževanje se odpovesta obe strani. Avstrijski general Slatin je dobil dovoljenje, da se sme v kratkem ustno sporazumeti s komisijo, ki se v imenu alirancev briga za vojne ujetnike.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 3. Včerajšnje sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16. uri 15 min. Po prečitani zapisnika zadnje seje priobčuje tajnik, da zahteva od ministra za notranja dela okrajno sodišče v Rumi izročitev dr. Žarka Miladinovića v svrhu sodnega postopanja radi osebnih žalitve, ljubljansko sodišče pa izročitev Frana Petejana v svrhu sodnega postopanja radi istega prestopka. Nato se preide na dnevni red. Stojan Ribarac (na tonalec) interpellira ministra za notranja dela o ukrepih proti onim srbskim državljanom, ki so za okupacije pomagali sovražniku dežele. — Minister za no-

vanja dela Svezozar Pribečević odgovarja, da je takoj, ko je nastopil to mesto, posvetil temu vprašanju veliko pažnjo in polagal veliko važnost na to, da se reši nepristransko. Izdal je že dva odloka, s katerima ukazuje, da se taki čini ugotove. — Dimitrije Mašić (nacionalec) podkrepuje interpellacijo poslanca Ribarca in zahteva, da se proti izdajcem naroda in države najstrožje postopa. — V istem smislu govori tudi poslanec Bašić (nacionalec). Predsednik odredi kratek odmor. Ob 18. uri 50 minut se seja nadaljuje. Interpelacijo Stojana Ribarca odobravata poslanca Dimitrije Popadić in Marko Daković (Crnogorci), ki zahteva, da se akcija proti izdajcem naroda razširi tudi na Crno goro. — Kerubin Segvić (Narodni klub) opozarja vlado, da izvrši vsi stvari svojo dolžnost. Obžaluje, da še ni izšla lista konfidentov na Hrvatskem. — Minister Pribečević govori v obrambo uradništva, ki ga je napadel poslanec Mašić. Češ, da nekateri uradniki iz osebne koristi krivce prikrivajo. Nato odgovarja Segviću glede konfidentske liste, da je imenoval posebno poverništvo, v katerem so zastopane vse stranke. Da se listina ne zakriva, dokazuje dejstvo, da se že sedaj vrše preiskave in da je mnogo krivcev že v ječi, kjer čakajo sodbe. Popisa konfidentov, ki ga je on predložil poleg tega vsem vojaškim in državljanjskim oblastim, nihče ne taj. — Mihajlo Jovanović (Narodni klub) odobrava Ribarčev interpellacijo. — Dr. Zarko Miladinović zahteva, da se takoj obelodani listina špijonov na Hrvatskem. — Dr. Mehmed Spaho (Narodni klub) zahteva obelodanjenje listine narodnih sovražnikov v Bosni. — Mihajlo Skorić (Narodni klub) vidi skrajno potrebo moralnega čiščenja naše družbe. Končno predlaga, da naj izrazi narodno predstavništvo zahtevo, da se uvede preiskava proti vsem onim, ki so na ozemlju Srbije in Črne gore pomagali sovražniku in da se ti ljudje obsodijo ter želi, da se preide na dnevni red. Minister Pribečević izjavlja, da je kraljevska vlada pripravljena preiti na dnevni red. Predsednik zaključuje nato sejo in določa prihodnjo sejo v sredo, 4. t. m. z dnevnim redom: 1. Razdelitev v odseke; 2. verifikacija mandata Riste Jolića iz Črne gore; 3. pretres zakonske osnove o polnoletnosti.

1000 ločitev zakona v Belgradu.

LDU. Belgrad, 3. Belgradsko duhovno sodišče ima rešiti preko tisoč tožb za ločitev zakona. Ako bi se vsi spori reševali na običajni način, bi bili tekom dveh let rešeni vsi, razven onih, ki še dohajajo. Duhovno sodišče namerava to delo skrajšati in je predložilo ministrstvu za varstvo načrt skrajšanega postopanja za rešitev zakonskih sporov.

Mirovni pogoji so za Avstrijo nesprejemljivi.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) Včeraj se je pod predsedstvom predsednika Seitz sestel glavni odbor za zunanje stvari. Državni tajnik dr. Bauer je poročal o mirovnih pogojih in jih je označil kot nesprejemljive. Odbor je Bauerjeva izvajanja odobrila.

Sklicanje nemško-avstrijskega narodnega predstavništva.

LDU. Dunaj, 4. (ČTU.) Predsednik Seitz in državni tajnik za zunanje stvari dr. Bauer ter podkancler Fink so odpotovali v Feldkirch, da se tamka posvetujejo s kanclerjem Rennerjem. Na soboto je sklicano narodno predstavništvo, da sprejme poročilo o mirovnih pogojih na znanje.

Aprovizacija.

Amerikanska akcija za priboljšek prehrane revnih otrok do 6. leta. Stranke s C-izkaznicami ubožne akcije za Ljubljano, ki imajo otroke do 6. leta, dobe izkaznice za kondenzirano mleko, kakao, sladkor in riž v mestni aprovizaciji. Poljanska cesta 13. I. nadstropje, po sledečem redu: Vsaka stranka mora prinesiti s seboj C-izkaznico ubožne akcije in 1. za otroke od rojstva do 3. leta zeleno izkaznico za zdob in 2. za otroke od 3. do 6. leta pa dokazilo (krstni izpisek), da otrok ni manj kot 3 in ne več kot 6 let star. Na vrsto pridejo stranke z C-izkaznicami: št. 1 do 500 dne 6. junija od 8. do 12. ure, št. 501 do 800 dne 6. junija od 3. do 5. ure, št. 801 do 1300 dne 7. junija od 8. do 12. ure, št. 1301 do 1600 dne 7. junija od 3. do 5. ure, št. 1601 do 2100 dne 10. junija od 8. do 12. ure, št. 2101 do 2400 dne 10. junija od 3. do 5. ure, št. 2401 do konca dne 11. junija od 8. do 12. ure. Vsi zamudniki A, B, C

In 1. ter II. uradniške skupine dobe izkaznice 11. junija od 3. do 5. ure popoldne. Na poznejše priglasbe se bode oziralo le v toliko, če bi po končani razdelitvi preostalo še kaj blaga, ker je število otrok, ki se bodo sprejeli v to akcijo — omejeno. Sladkorne izkaznice za junij se bodo izdajale pri vseh desetih komisijah v petek, dne 6. junija od 8. do 12. ure popoldne. Zamudniki dobijo sladkorne izkaznice na Poljanski cesti št. 13. I. nadstropje, in sicer: iz I. in II. okraja dne 10. junija, iz III. in IV. okraja dne 11. junija, iz V. in VI. okraja dne 12. junija, iz VII. in VIII. okraja dne 13. junija, iz IX. in X. okraja dne 14. junija vsakokrat od 8. do 12. ure popoldne.

V. krušna komisija uraduje 6. junija v steklenem salonu na gostilniškem vrtu gospe Goršetove, Marije Terezije cesta.

VII. krušna komisija uraduje dne 6. junija v gostilni g. Antona Gerbajsa, Celovška cesta.

Poslano.*

Vsem sodrugom iz Novega mesta na znanje, da sodrugi obdrže mirno kri, ker se bo vse skupaj pravnim potom rešilo. Tovariša Kralja in Lapajeta pa svarim, naj brzdata svoje jezike, ker sicer se jima utegne pripetiti, da bosta enkrat za vselej preveč prikrajšana. (Jakob Kovač.)

* Uredništvo je odgovorno le v smislu zakona.

Izdajatelj: Josip Petelan. Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Izurjena strojepiska

popolnoma večja slovenske stenografije in strojepisja se sprejme takoj. Zgla si naj se v Uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, osebno s pisemno vlogo in natančnimi podatki o dosedanjem službovanju. V poštev pridejo le strojepiske z večletno prakso, začelnice se ne sprejmejo.

Strugarski pomočnik

se sprejme takoj v delavnico z električnim obratom.

Franc Rojina,

Wolfova ulica št. 6 v Ljubljani.

Suhe gobe

kupuje po najvišji ceni

Jos. Vonka nasl. Rudolf Simonček v Krastniku.

O blinokstnih praznikih v Ljubljani se mudočemu kot tudi tukajšnjemu občinstvu se toplo priporoča

gostilna „BURGER“

v Prisojni ulici št. 5 blizu belgijske vojašnice.

Za goste iz dežele proti prednaročbi vedno pripravljena izvrstna kuhinja. Toči se vedno sveže pivo in stari ljutomeran Udana

Antonija Burger.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	Kemično-tovarna JOS. REICH	CISTI obleke svetlolika ovratnice, zapestnice in srajce Podružnica: Šelenburgova ul. 3.
---	--------------------------------------	---

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z l^{re} referencami. **Import in export FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.**

Hotel pri „Zamorcu“
Maribor, Gosposka ulica.
Sobe za tujce. Prvovrstna kuhinja.
Vedno sveže pivo in najboljša vina.
Priporoča se
FRANC JANČER, hotelir.

V Ljubljano potujočemu slav. občinstvu se priporoča Restavracija v Prešernovi ulici štev. 9.

Štev. 3565.

Razpis.

Mestna občina ljubljanska namerava v kratkem pričeti gradbo cestnih kanalov v Marmontovi in Kopališki ulici. V ta namen se razpisuje zemeljska, stavbna dela in pokladanje cevi, katere dobavi mestna občina sama. Glavni kanal v prvotimenovani ulici je 140 m dolg, v zadnji 85 m.

Načrti, stavbni pogoji in drugi pripomočki so na ogled v mestnem stavbnem uradu v Lingerjevi ulici št. 1 ob uradnih urah od 8. do 14. Pravilno opremljene ponudbe je v zapečatenem ovoju oddati v imenovanem uradu najpozneje do 14. junija popoldne. Pred tem rokom je pri mestni blagajni vložiti vadij znašajoč 5% ponudbene svote.

Z delom je pričeti nemudoma po oddaji.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 29. maja 1919.

Angleška čudotvorna masl
hladi, čisti, mehča, izvlači tuje tvarine, prepreči zastrupitve krvi in operacije. V pošilja samo proti predplačilu franko K 8-80 za 1 dozo lekarna Thierry-ja v Pregardu, glavna zaloga v Ljubljani R. Sušnik, Marijin trg št. 5 in vse druge lekarne.

Nova dvonadstropna hiša „vila“
z vrtom tik mesta Ljubljane se proda. Več se izve v gostilni pri „Zvezdi“ v Sp. Šiški.

Tudi najhujše boli v bokih
v slepih in križu, trganje v udih, bolečine v ledjih in zbadanje v prsih odpravlja Felnerjeve zdravne preizkušeni **ELSA-FLUID.**
6 dvojnih ali 2 specialni stekli 24 K. Ob gorečih ali zledenih krčih, napenjanju, pri hemeroidih itd. jemljimo Felnerjeve odvajajoče rabarbarne **Elsa kroglice**
6 skatlic K 12. — Edino prave pri lekarnarju Eugenu V. Feller, Stubica, Ulica trg 252 (Hrvaško Zagorje). Zavoj in poštnina se priračuna posebej ali najceneje; čim več se torej naroči obenem, tem več se prihrani. IV